

Foto: Biografcentralen

Häxjägarna

Häxjägarna är ett fantasifullt, humoristiskt och hoppfullt äventyr om att överkomma hinder och samtidigt hitta sin inre superhjälte. Filmens ständigt aktuella och universella teman presenteras i en underhållande form med mycket humor.

Två 10-åringar som precis blivit vänner försöker hantera och förstå situationer de inte kan styra över eller förstå: Jovan måste möta sin egen frustration över en kropp som inte lyder och mobbarna som kränker honom för det. Milica kämpar med att förstå föräldrarnas skilsmässa och att acceptera pappas nya flickvän. **Häxjägarna** tar upp teman som normer, familj och mobbning.

EN FILMHANDLEDNING FRÅN SVENSKA FILMINSTITUTET
Rekommenderad för årskurs 4 - 6

Om filmhandledningen

Film är ett spännande och mångfacetterat pedagogiskt verktyg där våra handledningar är till för att vägleda dig som lärare. Åldersrekommendationen, som här sträcker sig mellan årskurs 4 och 6 är just en rekommendation. Man väljer själv om man vill ta upp ett eller flera teman ur frågeställningarna och/eller om man kan viga lite mer tid till fördjupning och närstudier av själva filmmediet. Du känner dina elever bäst och vet vad som kan vara relevant och intressant just för dem.

Filmen och läroplanen

Att använda film i undervisningen kan oavsett film kopplas till en stor del av skolans uppdrag, till exempel demokrati och jämställdhet. Det är en förutsättning för våra framtida demokratiska medborgare att delta i samhället och kunna förstå och avkoda språken i samhället. Filmen som verktyg kan också främja lärande, nyfikenhet och personlig utveckling (Lgr11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, avsnittet ”Grundläggande värden” & 2.1 Normer och värden, mål).

Denna filmhandledning tar upp frågeställningar kring normer, identitet och diskriminering. (Lgr11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, avsnittet ”förståelse och medmänsklighet”). Eleverna får fundera över normer och diskutera hur vi kan agera ansvarsfullt mot oss själva

och andra. De får träna på att ifrågasätta, ta ställning, uttrycka sig och lyssna på varandra (Lgr11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, avsnittet Saklighet och allsidighet & 2.2 Kunskaper, avsnitt mål).

Filmen, som har ursprung i Serbien, kan också skapa förståelse för vår kulturella mångfald i Sverige och främjar det internationella perspektivet i undervisningen (Lgr11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, avsnittet förståelse och medmänsklighet).

Filmen kan även knytas an till flertalet färdighetsmål i Svenska och Samhällskunskap för åk 4-6 (Lgr11 ämnen Svenska och samhällskunskap).

Svenska åk 4-6

- Att argumentera i olika samtalssituationer och beslutsprocesser. (*Tala, lyssna och samtala*)
- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt andra hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation. (*Tala, lyssna och samtala*)
- Texter som kombinerar ord, bild och ljud, till exempel webbtexter, spel och tv-program. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag. (*Berättande texter och sakprosatexter*)

Samhällskunskap åk 4-6

• Familjen och olika samlevnadsformer. Sexualitet, könsroller och jämställdhet. (*Individer och gemenskaper*)

• De mänskliga rättigheterna, deras innebörd och betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. (*Rättigheter och rättsskipning*).

Före filmen

För att eleverna ska kunna ta till sig så mycket som möjligt av filmen är det viktigt att de är förberedda på vad de ska få se. Nedan hittar du förslag på inledande övningar som kan göra det lättare att ta till sig *Häxjägarna* och dess teman.

• Filmen är gjord i Serbien – ta reda på så mycket du kan om landet. Var ligger det? Vad pratar de som bor där för språk?

• Huvudkaraktären Jovan har en sjukdom som heter Cerebral Pares – ta reda på vad det är för sjukdom! Hur påverkar den kroppen?

Bild: Biografcentralen

Även pojken som spelar Jovan har Cerebral Pares. Filmens regissör tyckte att det var viktigt och letade med ljus och lykta efter någon som kunde spela rollen.

• Karaktärerna i filmen kämpar med att förstå svåra ord som vuxenvärlden svänger sig med. Ta reda på vad de betyder så ni hänger med när det blir knasigt:

Degenererad

Feng Shui

Kombucha

Exilir

Örter

Yoga

Meditation – och ljudet "aum"

• Vissa delar av filmen utspelar sig i Jovans fantasi – hur ser ni att de är just i hans fantasi? Vad berättar de bilderna för oss som tittar?

Övning: filmaffischanalys

Filmaffischer används i många olika sammanhang - reklamtavlor, biografier, tidningar, etc. Affischen är en annons för filmen som ska locka oss att vilja se den.

Titta på affischen till *Häxjägarna* och diskutera i mindre grupper eller hela klassen. Visa gärna bilden stort på tavlan via projektor eller liknande.

• Vad tror du det är för typ av film ni ska se? Rolig? Spännande? Sorglig? Vad är det som gör att du tänker så?

• Vad tror ni den handlar om?

• Vem/vilka av dem ni ser på affischen tror ni är huvudkaraktären/huvudkaraktärerna? Hurdana är de?

• Filmen heter ju *Häxjägarna* - vilka är häxjägarna och vem är häxan de ska jaga? Vad tror ni häxan har gjort?

• Finns det någon hjälte i filmen? Vem tror ni det är?

Handling

Jovan är på flera sätt som vilken 10-åring som helst – han bor med sin mamma och pappa, borstar tänderna och får stressa på morgonen. Men hans kropp är inte som alla andras. Han har sjukdomen Cerebral Pares vilket innebär att han inte kan göra allt det som klasskompisarna gör. Utråkad får han avstå utomhusaktiviteter på rasten och istället hänga i klassrummet. Varje dag efter skolan måste han gå till sjukgymnastiken – tid han hellre lagt på annat såklart. Jovan är på grund av detta ständigt

Bild: Biografcentralen

måltavla för plågoandarna i klassen och mobbningen gör att han vänder sig ännu mera inåt. För att orka med sin tillvaro flyr han in i en fantasivärld där han kan vara den han vill: här blir han sitt alter-ego superhjälten Shade som kan bli osynlig och flyga. Så istället för en kropp som sviker och begränsar honom, har han i fantasivärlden en stark och frisk dito som lyder. På sitt rum har Jovan har byggt modellstaden "Shade city" och har till och med en riktig kostym för sitt alter-ego. Kanske kan ha få användning av den i framtiden?

Så en dag händer något som senare kommer vända upp och ner på Jovans värld. Det börjar en ny elev i klassen, Milica. Jovan är inte helt nöjd med att tvingas sitta bredvid henne och demonstrerar detta genom att rita upp en skiljelinje mellan bänkarna. Klassens plågoandar ger sig även på Milica men hon hämnas genom att hälla vatten på det elaka gänget genom fönstret. När Jovan och Milica visar varandra lojalitet genom att inte skvallra om händelseförloppet, öppnar det upp för deras vänskap. Gradvis river Milica ner muren som Jovan byggt upp mot omvärlden. Hon gör ingen stor grej över "att han är som han är". Vänskapen med Milica gör att Jovan också börjar se nyttan med sina dagliga fysiska övningar. Han vill dock mer än kroppen mäktar med och blir frustrerad. Nu när han har en vän behöver han en kropp som är hel – inte trasig.

Milica har en fungerande kropp och ett tufft skal, men kämpar istället med svårigheter på insidan. Hennes föräldrar håller på att skiljas och pappan har lämnat

mamman för en annan kvinna. Mamman är ledsen och kämpar för att hitta jobb. Milica har svårt att acceptera pappans beteende och en kommentar från Milicas cyniska och elaka mormor planterar ett frö om att pappas nya är en häxa som har förtrollat pappan. Hur skulle det annars ha gått till? Alla vet ju att det bara går att bli kär en gång! Svetlana, som pappas nya heter, håller dessutom på med en massa skumma saker de inte förstår - elixir, kokade svampar som ser ut som utomjordingar i burkar, konstiga kropps rörelser och svart salt. Allt blir häxkonster i Milicas fantasi och Svetlana en häxa som förtrollat pappan och förstört Milicas familj.

De nya vännerna tar alltså på sig rollerna som häxjägare för att få bort förbannelsen och befria Milicas pappa. Jovan drömmer om att bli superhjälten Shade, men för att det ska hända måste han acceptera vem han är och att han kanske faktiskt behöver hjälp ibland. Kanske har han egenskaper som kan bli stöd för Milica?

Efter filmen

Att samtala om filmupplevelsen utifrån handlingen, karaktärerna och filmens teman

- Gå tillbaka till era tankar om filmaffischen? Vad stämde? Vad stämde inte?
- Vad tyckte ni om filmen? Var det någon del av filmen som fick er att känna starkt på något sätt? Som ni tyckte

Klipp 1. Källa: Biografcentralen

om? Blev arga eller glada av? Rädda för? Var det något som inspirerade er? Filma varandras svar eller skriv ner svaren. Ta sedan del av varandras tankar.

- Kan ni se att filmen utspelar sig i ett annat land? Hur? Innan filmen fick ni i uppgift att tänka på de delar som inte händer på riktigt utan i Jovans fantasi. Titta på [Klipp 1](#). Se det gärna flera gånger! Det här är ett exempel på en sekvens i filmen som inte händer på riktigt utan i Jovans fantasi.
- Hur ser ni att det som händer inte är på riktigt?
- Försök sedan komma ihåg de andra delarna i filmen som är i Jovans fantasi – berättar de något om honom som vi inte får veta i de ”verkliga” sekvenserna? [Klipp 1](#) är också exempel på filmens allra första del, det som kallas för *anslaget* i en films berättande. Det är här vi ska bli nyfikna på att se mera och vi ska få veta vad filmen handlar om.
- Vad tänker ni att *Häxjakten* handlar om efter att ha sett anslaget, det vill säga [klipp1](#)? Vilken är Jovans högsta önskan i filmen?

Titta på [Klipp 2](#). Det här är en del av det som kallas för *presentationen* i en films berättande. Här får vi veta mer om Jovan (huvudkaraktären) och vad han har för problem och mål.

- Vad är det vi får se här? Vad får vi reda på om Jovan – på vilka sätt är han som alla andra? På vilka sätt är han

annorlunda?

- Vad har han för olika hinder i sitt liv? Varför är det till exempel jobbigt för honom att bli sen?

Filmens form och innehåll

Uppdrag häxjakt!

I första halvan av filmen kommer Milica ny till skolan och vi får se hur hon och Jovan lär känna varandra. De är då mest i skolan eller hemma hos honom, men i filmens andra del kommer vi närmare Milica och får veta mer om hennes situation och svårigheter. Vi får se hennes hem, träffa hennes mamma och mormor och genom dem får vi veta att Milicas familj har splittrats och att pappan har en ny flickvän.

- Varför ser de Svetlana (Milicas pappas flickvän) som en häxa?
- Vad kommer de fram till att de måste göra för att häva förbannelsen och befria pappan?
- Beskriv hur det gick till när de ”dödade” häxan! Vad var häxan egentligen tänker ni?
- Vem är hjälten i berättelsen – finns det kanske till och med flera?
- Var det något i filmen ni tyckte kändes överkligt?

▶ KLIPP 2

Klipp 2. Källa: Biografcentralen

- Finns det häxor på riktigt? Se om ni kan ta reda på mera!

Tema: Normer – att vara annorlunda

”Det finns många fler normala barn” säger Jovan.

Men vem bestämmer vad som är ”normalt”? Vad händer med dem som bryter mot det som anses vara normalt?

Normer är som osynliga regler inom en grupp människor, till exempel i samhället eller i er klass i skolan. Det kan vara bra saker: att vi ska stå i kö och vänta på vår tur eller att vi har presenter med oss när vi går på kalas. Men normer handlar också om makt, de som håller sig till normen har makten och de som bryter mot normen riskerar att bli ”straffade” genom att hamna utanför eller inte bli respekterade. Till exempel som i Häxjägarna där det ”normala” är att alla har fungerande ben och Jovan, som inte har det, blir mobbad och retad av de andra. På så sätt blir han dubbelt straffad.

Den goda nyheten är att det är vi i gruppen som skapar normerna och att vi kan hjälpas åt att förändra dem. Vi kan göra så att vi alla känner att vi får vara med och blir accepterade som vi är.

”Jag vill ha en annan kropp. Jag vill ha en ny kropp, som inte är trasig!”

I början av filmen är Jovan sluten och umgås inte med

någon av sina klasskompisar. Han har byggt upp en mur omkring sig. Han kan inte vara med ute på rasterna utan får sitta inne i klassrummet.

- Hur känner sig Jovan när han inte kan leka med de andra barnen tror ni? Varför tror ni att han sluter sig och går in i sin fantasivärld?
- Genom filmen berättar de vuxna för Jovan vad han kan eller inte kan göra. Hur tror ni han känner sig då? Hur känns det när han inte får göra saker själv? Varför säger de vuxna som de gör?
- Varför tror ni att Milica söker kontakt med Jovan och kommer hem till honom trots att han avvisar henne i början?
- Vad är det som gör att Jovan inte följer med första gången han och Milica ska på häxjakt?

Mobbning

Det finns ett gäng i klassen som tar varje chans de får att klanka ner på andra och säga elaka saker. De kastar glåpord efter Jovan och när Milica kommer blir även hon, som ny i klassen, direkt måltavla för deras kränkningar.

- Hur betar sig klasskompisarna mot Jovan och Milica? Hur får de sina offer att känna sig? Varför är mobbarna så elaka tror ni?

Bild: Biografcentralen

- Milica och Jovan hanterar mobbningen på olika sätt – beskriv hur!
- Hur agerar läraren i dessa situationer? Skulle hon kunna agera på något annat sätt?
- Är det någon av de vuxna i filmen som mobbas tycker ni? Vem i så fall?
- Gör en egen antimobbningsfilm som berättar vad mobbning är, hur det kan se ut och varför det händer. Glöm inte det viktigaste: vad vi kan göra för att förhindra det när det väl händer. Berätta hur man gör för att vara en bra kompis så att alla kan må bra och ha roligt.
- Min hemliga kompis. Gör så att alla får varsin hemliga kompis – låt lotten avgöra. Under en vecka ska ni göra snälla saker mot varandra utan att avslöja vem ni är. Kanske skriva något snällt på en lapp, hålla upp dörren till matsalen och så vidare?

När veckan har gått avslöjar ni i klassen vem som haft vem som hemlig kompis. Berätta också för varandra hur det har känts att göra snälla saker. Är det något ni kan göra mer av? Detta kan också göras under valfri period i största allmänhet, utan att man väljer en specifik hemlig kompis.

Tema känslor och identitet:

Att känna våra känslor och att uttrycka dem är något vi alla måste träna på. De flesta karaktärer i filmen har svårt med detta vid olika tidpunkter: Jovans mamma blir

ledsen när han är frustrerad men hanterar det genom att byta samtalsämne och fokusera på att pappan kommit hem med present till honom. Milicas mormor känner nog många saker men riktar känslorna utåt ömsom mot mamman ömsom mot pappan.

- Jovan och Milica har det båda jobbigt men hanterar sina känslor på olika sätt. Vad gör de för att må bättre?

När eleverna funderat Titta på [klipp 3](#) där du får se hur Jovan agerar när han blir ledsen. Här har hans föräldrar börjat bråka och han går in i sig själv för att fly verkligheten genom sitt alter-ego Shade. I fantasivärlden känner han sig oövervinnerlig, en känsla han vill ha även i verkliga livet.

Milica å andra sidan använder kroppen för att ge igen – hon är inte rädd för att slåss om det behövs vilket vi får höra henne säga/visa i handling vid olika tillfällen i filmen.

- Hur agerar Milica när Jovan inte svarar/dyker upp för äventyret första gången? Hur tror ni hon känner sig? Hur skulle hon kunna göra och säga istället?
- Hur tror ni Milica mår i sin situation med föräldrarnas skilsmässa? Vilka känslor upplever hon?

När Jovan anförtrott sig åt pappan om den nya tjejen som sitter bredvid honom i skolan skvallrar pappan direkt till mamman trots att Jovan bett honom att hålla det hemligt.

▶ KLIPP 3

Klipp 3. Källa: Biografcentralen

- Vad tror ni Jovan känner när han hör att pappan direkt avslöjar hans hemlighet?
- Tycker ni att det var ok att pappan agerade så? Är det ok att föräldrar pratar om barn utan att de är med? Kan det rentav vara nödvändigt för föräldrar så att de kan stötta sina barn?

Att skapa en känsla – klippning

Vi i publiken upplever också olika känslor när vi ser filmen. Det finns många olika sätt att sätta ihop bilder på som framkallar olika känslor. Filmerna har ett eget språk.

Om trettio klasskompisar skulle filma samma sak och sätta ihop, skulle det ändå bli trettio olika filmer.

Titta på [klipp 4](#).

- Vad känner/tänker ni när ni ser detta? Varför har regissören klippt ihop bilderna så att de inte riktigt matchar utan det känns som bilden hoppar till några gånger?

Regissören använder något som kallas för *jump-cut* som betyder ”hopp-klippning” och innebär att två bilder som inte riktigt matchar varandra klipps ihop.

Det kan vara att personerna flyttar sig lite från den ena bilden till den andra eller att de gör lite olika saker på bilderna. Här gör hopp-klippningen att vi i publiken får känslan av att det går en evighet medan Jovan och mamma väntar i väntrummet och att Jovan är väldigt uttråkad. Det förstärks också av hans lek med händerna och att vi får se vad han tittar på genom ”kikaren”.

"Föräldrar kan vara så dumma!"

Filmerna handlar mycket om att barnen inte förstår de vuxnas värld men den visar också på det omvända. I en scen berättar Milica för Jovan att hon aldrig äter hos sin pappa, men att de vuxna inte har någon aning om varför: de tror det är för att hon är ledsen. Och så skratrar barnen och fastslår att föräldrar kan vara dumma/tröga.

- Varför tror ni att det är svårt för de vuxna i filmerna att förstå barnen?

- Vad tror ni de vuxna i filmerna brottas med/mår dåligt över? Vad har de vuxna för känslor?

- Fundera på dessa vuxna:

Jovans föräldrar (Hur reagerar till exempel Jovans mamma när Milica kommer på besök?)

Milicas mamma

Milicas Pappa och Svetlana

Milicas mormor (Hurdan är hon? Varför tror du?)

Jovans läkare

Tema: superhjältar

Jovans strategi för att härda ut i sin situation är att se sig själv som en superhjälte som gör precis som han vill. När han lär känna Milica - som inte bryr sig så mycket om hans ben eller sjukdom - blir hans mål att hitta sin inre superhjälte på riktigt. Han blir modig, han utmanar sig själv och sina ben, han visar att han klarar sig själv och han står upp mot mobbare (till exempel är

KLIPP 4

Klipp 4. Källa: Biografcentralen

det hans nyfikna och modiga frågor som gör att häxan elimineras och de börjar se Svetlana som en person).

- Varför är Shade så viktig för Jovan?

Ett av Jovans största farhågor är att han inte ska kunna ta sig upp på bussen. Han försöker lösa det genom att boka taxi men får inte ens veta priset utan får kommentaren att han är för liten. Men efter ett uppmuntrande samtal med sin läkare tar han hjälp och lyckas ta sig upp på bussen – det är första gången i sitt liv han åker buss. På natten åker han hem alldeles själv efter att han och Milica dödat ”häxan”.

- Vad känner han här? Hur ser ni det? Vad är det han lyckats med?
- Varför gillar vi superhjältar? Behövs de?
- Vilka andra superhjältar från filmer, böcker, serier eller tv-spel känner ni till? Vilken gillar ni bäst?
- Vilka är det som får bli superhjältar i filmer, böcker, spel och så vidare? Vilka är hjältar i verkliga världen?
- Vad brukar superhjältar ha för egenskaper?
- Skapa er egen superhjärte – rita, gör en modell av papper, sy eller något annat ni kommer på – vilken skulle vara er superkraft? Varför just den?

TIPS PÅ FÖRDJUPNING

Häxjägarna har fått mycket uppmärksamhet på filmfestivaler världen över. [Här](#) kan eleverna se en hälsning på engelska från regissören Rasko Miljkovic. Den är egentligen till en filmfestival i Frankrike där filmen fick pris efter att en jury av unga prisat den!

Låt eleverna träna sin engelska och se vad de förstår: (Han hälsar dock på franska!)

Fundera på när ni tittar:

- Vem har bestämt att han ska få priset? Vad tycker han om det?
- Vad har han för hälsning till juryn?
- Vad önskar han på slutet? Hur ska vi bete oss mot varandra?

Har du elever som kan serbiska kan ni titta på [den här intervjun](#) med filmens regissör och huvudrollsinnehavare.

Andra filmer om rätten att vara sig själv eller kämpa med utmaningar

Agatha granndetektiven

Tioåriga Agatha-Christine är en ensamvarg som älskar mysterier och deckarhistorier. Hon har nyss flyttat till en ny stad där hon i källarförrådet inreder en detektivbyrå. Det första uppdraget verkar lätt, men det blir istället en komplicerad historia när den huvudmisstänkta visar sig vara en jämgammal kompis som hon hittar i närbutiken på hörnet. En film om att bryta mot omvärldens uppsatta normer och förväntningar.

Läs filmens [handledning](#).

Supa modo

Om en 9-årig tjej som är sjuk i cancer. Hon älskar superhjaltefilmer och för att bli uppmuntrad leker snart hela byn att hon har superkrafter.

Läs filmens [handledning](#).

Isdraken (2012)

Om 11-åriga Mik som bor hos sin storebror och alkoholiserade pappa i storstaden. När storebror blir tagen av polisen skickas Mik till sin faster i Norrland. På vägen lär han sig om sig själv, valar, fiske, vänner och kärlek. När han sedan tvingas fly från myndigheterna och andra vuxna som tror sig veta vad som är bäst för honom hänger allt på kraften från isdraken. Om att utveckla strategier i en vuxenvärld där vuxna påstår göra saker för ditt bästa men det blir tvärtom.

Läs filmens [handledning](#).

Om normer

Att göra eleverna medveta om vilka normer vi har i olika sammanhang kan uppmuntra dem att ifrågasätta och verka mera inkluderande för att motverka mobbning och utfrysning. Se exempelvis [Levande historias](#) lektionsupplägg.

Om mobbning

På [Friends webbplats](#) kan du läsa om mobbning, hur det uppstår och hur vi kan förändra.

[Umo](#), en sida för lite äldre ungdomar, men användbar för dig som lärare att hitta mer information.

Mer info om mobbning och funktionsnedsättningar: Det finns en större risk att elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF blir utsatta för mobbning.

På [Friends](#) hemsida kan du lyssna på en podd i fyra avsnitt som fokuserar just på att förebygga mobbning och ensamhet hos dessa elever. Syftet är en trygg skola där alla har rätt att vara den de är.

PRODUKTIONSINFO

Serbien, Makedonien, 2018

Regi: Rasko Miljkovic

Originaltitel: Zlogonje

Längd: 86 min

Medverkande: Mihajlo Milavic, Silma Mahmuti

Distribution: Biografcentralen

Redaktion:

Text: Helena Sandberg

Redaktör: Anna Håkansson

Svenska Filminstitutet, oktober 2019

KONTAKT

---

filmiskolan@filminstitutet.se

<http://www.filminstitutet.se/filmpedagogik>

Observera

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar.

Här kan ni lära er mer om hur en hittar och bokar film för visningar i lärande sammanhang.

<https://www.filminstitutet.se/sv/fa-kunskap-om-film/filmiskolan/om-att-boka-skolbio/>